

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Svmma, Sive Avrea Armilla Bartholomæi Fvmi Placentini,
ordinis Prædicatorum, ac hæreticæ prauitatis Inquisitoris**

Fumo, Bartolomeo

Antverpiae, 1570

Irregvlaritas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30427

aduertit, & non refranat, vel ex motu exteriori, quando aliquid adiungitur contra Deum, vel proximum: ut blasphemiam contra Deum, vel sanctos, aut opprobrium, vel huiusmodi contra proximum, quod sit notabile, etiam mortale est.

² Ex hoc vitio sex filiae oriuntur, videlicet, Rixa, tumor mentis, contumelia, blasphemiam, clamor, indignatio, quae quidem sunt mortalia, vel venialia peccata, iuxta determinationem factam. Et quia multa peccata ex hoc oriuntur, ideo dicitur vitium capitale. Tres itaque gradus in euangelio ponuntur, scilicet irasci fratri suo interius in animo, dicere racha, quod significat iram per exteriora, & dicere fatue, quod notat irae affectum.

IRONIA.

IRONIA est mendacium in verbis vel factis consistens: ut si quis minus dicit quam se existimat. Sicut cum quis asserit de se aliquid vile, quod tamen in se non recognoscit, aut negat aliquid magnum, quod tamen existimat se habere. Et semper est peccatum: secundum Aug. lib. de verbis Domini. 2. 2. q. 2. c. cum humilitatis causa. Concord. Thom. secunda secundae. q. 13. a. 1. Hoc vitium iactantiae opponitur, quod aliquando mortale est secundum circumstantiam: ut quando ordinatur ad notabiliter decipiendum, sicut mendacium, vel ratione finis. In pluribus tamen est veniale peccatum: quia non est multum proximum perniciosum, neque Deum multum inhonorans, nec charitatem tollens.

IRREGULARITAS.

¹ **I**RREGULARITAS secundum Specul. est nota, seu impedimentum canonicum, ex facto, siue de facto proveniens, quo quis ad ecclesiasticos ordines promoueri, & iam promotus in eis ministrare prohibetur. arg. de temporib. ordin. capitul. fin. Vnde plus est: quam suspensio; quia non solum importat inhabilitatem ad executionem: ut suspensio, sed etiam inhabilitatem ad ordines. Tribus modis in genere contrahitur, vel ex delicto, vel ex

defectu corporis, vel ex defectu sacramenti: de quibus loquuntur Doctores. in capit. nisi cum. de renuntiatio. Sed in specie in casibus tribus & viginti incurritur. Nunquam tamen incurritur, nisi secundum illos modos, qui expressi sunt in iure. c. is qui. de senten. excom. quoniam iuris positum poena dicitur: secundum Innocentium.

² **P**RIMVS modus, quo incurritur, est per homicidium, vel mutilationem, quando quis actualiter occidit, vel mutilat, vel operatur aliquid, quod sit horum causa, etiam quod sit absque peccato: secundum Tho. secunda secundae. quaestio. 64. a. 7. ad. 3. & quod ad oblationem modernam, est de iure positum: secundum Innocentium & Hostiensem in cap. omnis. 17. quaestio. 4. Et si addit voluntas occidendi vel mutilandi, & fiat opus ad hoc ut sequatur, non tamen sequitur: non propter hoc talis poena irregularitatis incurritur. Similiter cum quis permittit aliquem occidi, cum possit adiuuare, non incurrit secundum veram opinionem: quia haec non sunt in iure expressa: & non incurritur nisi secundum, quod expressum est in d. capit. is qui.

³ **A**D discernendam melius veritatem, ponit Sanctus Thomas. secunda secundae. supra. a. 8. tres regulas, quarum prima est haec. Dans operam rei licite, & adhibens diligentiam quam debet, & non excedens, nec habens voluntatem occidendi, vel mutilandi, non sit irregularis propter sequens homicidium. c. dilectus. de homi. vol. & c. ex literis.

⁴ **S**ECONDVA regula. Dans operam rei licite, & non adhibens diligentiam, quam debet, vel exiles in culpa, etiam leui, non autem leuissima: ut infra. q. 6. de 12. sit irregularis per homicidium sequens: vel mutilationem. c. presbyterum. eod. tit.

⁵ **T**ERTIA regula. Dans operam rei illicitam, quantumcumque adhibeat diligentiam, sit irregularis per sequens homicidium, vel mutilationem. c. si suscepimus. eod. titu. His regulis multos casus solues.

INFANS, qui non est doli capax, & furiosus, qui lucidum non habet interuallum, propter homicidium, vel mutilationem, non sunt irregulares: in clem. furiosus. de homi. Panor. in c. 1. de delict. pue. Facit pro furioso. l. 1. C. de fal. mo. Nota, quod dans operā relictā, etsi non adhibeat totam illam diligentiam, quam deberet, si sit in leuissima culpa omissionis, non efficitur irregularis: secundum communiter Doct. &c. quāsitum. de pœni. &c. remiss. infra §. 1. 2.

7 OCCIDENS, vel mutilans, seipsum defendendo, non valens aliter facere, non est irregularis, nec occidens, vel mutilans dormiendo. clem. vnica. de homi. Tho. contrarium tenuit, secundā secundā: supra. & 4. sent. d. 2. §. q. 2. ar. 2. ad 3. quia fuit ante istam determinationem, si tamen non fuit in culpa: vt infra §. sequenti.

8 IVD EX si etiam iuste hominē occidat, sit irregularis. cap. aliquos. §. 1. d. Idem dic de accusatore, testibus, notariis sententiā scribentibus, & legentibus, & de omnibus agentibus in causa mortis, vel mutilationis, vel facientibus, etiam si contra infidelem hoc faciant, etiam de animantibus, & autoritatibus. secundū Tho. vbi supra, &c. sicut dignum. eod. titu. &c. clericum. d. 10. Idem de occidētibus, casualiter, vel dormiendo, quando culpa, vel negligentia eis imputatur: vt quia sciebant suam consuetudinē surgendi in nocte, & non adhibuerunt remedium vt debebant, & huiusmodi: secundum. Bart. l. pœna. ff. de patri. Sec⁹ de ebrio, qui in dicta clemē. non excipitur, ideo si occidit, vel mutilat, etiam quod nō fuerit in culpa excusetur, sit irregularis: secundum Car. in d. clem. vnica. Nota, quod ista duo, videlicet occidere, vel mutilare, quod ad irregularitatē æquiparantur, in clem. vnica. de homi. Nor. secundū, quod iudex, vel doctor, in dubio non debet aliquam iudicare irregularem. ar. de pœn. dist. 1. c. hoc autem. & c. i. q. 1. de sent. excom. libr. 6. Pœnas enim quantum possumus restringere debemus.

9 NOT. tertio, quod in dubio quilibet debet se reputare irregularem: vt in capitul. ad audiētiam. de homi. Hæc duo notabilia immediatē præcedentia: ponit Host. in d. cap. ad audiētiam. de homi.

10 NOT. quarto, quod ad hoc, quod quis incurrat irregularitatem: secundum Innocen. in d. c. ad audiētiam. necesse est, quod interueniat, vel consilium, vel præceptum, vel factum, vel defensio, vel cooperatio occidentis: nam sola voluntas irregularitatem nō inducit.

11 NOT. quinto, quod existens causa remota homicidij, vt qui fecit gladiū, quo alius occidit hominē, non est irregularis propter sequens homicidiū. c. tua. de homi. nisi cum talis causa remota, animus nocendi habuerit: vel debitam non adhibuerit diligentiam: vel non cogitauit, sicut debebat. capit. presbyterum. de homi. Huius ratio à contrario sensu sumitur.

12 NOT. sexto, quod dans operam relictā si fuit in culpa etiam leuissima in committendo, tenetur de casu inde secuto, quod ad regularitatem. in cap. clerico iacente. §. o. d. si verò fuit in leuissima culpa omitendo, non incurrit. per. c. quāsitum de pœn. & re. lura enim plus tolerant culpam omissionis, quā commissionis. Bartol. in l. quod Nerua. ff. de po. vel econtrā. supra §. 6.

13 NOT. septimo, secundum Caetan. ibi, in summa, quod appellatione irregularitatis homicidij voluntarij, non venit irregularitas propter occasionē hominum in bello iusto, vel aliā iustē factam: quia vbi non est homicidium, nec ibi est irregularitas homicidij: sed quando homo iustē occiditur, ibi non est homicidium: quoniam homicidium species est criminis, sed occisio hominis iusta non est crimen: ergo nec homicidium: ergo nec irregularitas homicidij, siue voluntarij, siue non: sed est alia irregularitas, videlicet causa sanguinis vsque ad mortem. Ideo quando quis reseruat sibi dispensationem irregularitatis homicidij.

cidij, non intelligitur referuare irregularitatem occisionis iustæ, quæ homicidium non est. Vnde si Papa referuat sibi homicidij voluntarij irregularitatem, non oportet propter talem iustam occasionem adire ipsum: vt ab irregularitate dispenset, sed alius poterit hoc.

¹⁴ N o r. octauo, quod actus, propter quem quis efficitur irregularis, siue sit laicus, siue clericus, ex hoc, quod inducit irregularitatem, non est peccatum mortale, neque ex hoc, quod reddit clericum inhabilem ad executionem suorum ordinum, sicut nec actus reddens hominem inhabilem ad susceptionem sacramentorum: vt participare cum excommunicato extra diuina, per quod excommunicatio minor incurritur, per quam quis fit inhabilis à susceptione sacramentorum, & tamen non est peccatum mortale. & simile est de censuris suspensionis, & interdicti: secundum Caiet. ibi. in summa.

¹⁵ S i quis mandauit homicidium fieri, vel mutilationem, & antequam fiat effectus, reuocet expresse, imò etiam tacite, vt faciendo pacem cum occidendo, non incurrit irregularitatem: secundum Innocen. secus si non reuocauit, licet per spacium temporis non fuerit secutus effectus. infra, Mandatum. §. 4.

¹⁶ S i quis mandauit aliquem verberari, prohibens tamen ne occideretur, vel mutilaretur, & nihilominus ille, cui mandauit, occidit, vel mutilauit, mandator fit irregularis, fuit enim in culpa: quia debebat cogitare hoc posse euenire capitul. fin. de homicid. libro sexto. & Panorm. in dict. capit. ad audientiam. Secus quando mādauit fieri modeste, & dabat operam relicta: vt pro correctione: quia iuxta regulā supra datam, non incurrit: secundum Panormitan. & Innoc. in c. ad audientiam. Et quando verisimile non erat periculum de hoc.

¹⁷ S i patronus famulo verberato dixit, non reuertaris domū, nisi audiali quid de te contra verberantē, & c. fa-

mulus interficit eum, erit irregularis: quia animauit famulū. Sic enim fuit determinatum: vt dicit Panor. in c. ex literis. de excel. prel.

¹⁸ P R A E L A T V S habens iurisdictionem temporalem, mandansq; officiali suo, vt inquirat super aliquo crimine, & faciat iustitiam, etiam quod sequatur mutilatio, vel mors, nō erit irregularis. in 6. ne cle. vel mo. cap. Episcopus. Si autem interrogetur de aliquo specialiter, qui meretur mortem, quid sit agendum, potest respondere, vt consulat peritos, non autem taliter, vt interrogans intelligat directe, vel indirecte illum debere poena sanguinis puniri, secundum Rayn. quia si ex eius responsione re⁹ occideretur, fieret irregularis taliter respondens. Potest ergo dicere, hoc consilium non pertinet ad me, vel nobis non licet interficere quenquam, vel huiusmodi. Et si propter talia verba iudex interficiat reū, non propterea fiet respondens irregularis, quia causam nō dedit. Si quis autem in generali querit, an propter tale crimen quis mortem mereatur, & tunc non imminet casus de presenti, potest veritas clare responderi sine irregularitate. Hanc sententiam tenet Panormita. in dicto capitul. ex literis. Quod si de plebendo de presenti respondeat, quod meretur mortem, non tamen prator propter hoc dat mortem, sed propter aliud, vt puta, quia iam disposuerat hoc, vel quia habet legem claram, tunc non fit taliter respondens irregularis, quia mors non est secuta ex sua responsione, secundum Panorm. supra.

¹⁹ P R I N C E P S faciens legem, qui postmodum rei traditur morti, non est irregularis: secundum Archi. in c. officio. 23. questio. 5. neque predicatorum hortantes principes ad faciendum iustitiam in communi, etiam quod ex eorum verbis moueantur ad inquirendum, & puniendum malefactores poena mortis, fiunt irregulares, quia non sunt causa alicuius particularis occisionis.

²⁰ C L E R I C V S habens iurisdictionē

in aliquo loco, non debet esse præsens cum iustitia mortis, vel mutilationis exercetur, aliter fit irregularis, quia ex sua præsencia videtur opem præstare, vel autorizare homicidio, secundum Panor. in cap. si quis viduam. d. 50. Secus in non habente iurisdictionem: licet grauitur peccent, facientes contra capit. sententiam. ne cle. vel mo. nisi causam iustam habeant, vt quia associant confortando decapitandum. Nec debet ergo clericus interesse homicidio, nisi dum hortatur, &c.

²¹ PRAELATI, vel clerici, qui petunt contra aliquem iustitiam, cui debetur poena sanguinis, vel mutilationis cum protestatione, quod non intendunt poenam sanguinis, non incurrunt irregularitatem, etiam quod sequatur effectus, in capit. praelatis. de homic. lib. 6. vel cum petunt super crimine, pro quo non debetur poena sanguinis, etiam quod sequatur mors. Secus quando in primo casu petit, sine protestatione fit irregularis sequente effectu. Vide bene text. huius capit. & illa in eo.

²² PER solam ratihibitionem homicidij, vel mutilationis, non incurritur irregularitas, quia nunquam dicitur quis irregularis, nisi vbi iure cauetur. secundum Hosti. in sum. de homic. §. qua poena. sed non est expressum in iure, quod quis per ratihibitionem solā incurrat irregularitatem, sicut de excommunicatione. ca. si quis. de sen. excommunicatione. lib. 6. igitur, &c. Et ita tenet Angel. ver. homicidium. 2. §. 7. Aliqui autem tenent quod incurratur, quia ratihibitio æquiparatur mandato. de re. iu. lib. 6. ratihibitionem. sed per mandatum incurratur, ergo & per ratihibitionem. Hæc ratio non concludit, quia ratihibitio æquiparatur præcepto in culpa, non autem in poena, quæ est à iure, sicut est irregularitas. Tene ergo primum, quod etiam sequitur Archi. in capit. omnes. 17. questio. 1.

²³ PRAELATI vs incarcerans subditum delinquentem taliter, quod in paucis diebus moriatur, est irregularis, nisi

faciat secundum ordinem, & modum suæ regulæ, secundum Ioan. de Lig. in cle. 2. de poeni. & re. & Panor. in capit. cum non ab homine, de iudi. quia excedit modum. Ad hoc est text. in capit. ad audientiam. de sent. excom. & capit. cum voluntate.

²⁴ IN QVISITOR tradens hæreticum iudici seculari, quem scit combutendum, & instando apud iudicem, quod comburatur, nō est irregularis, secundum Hosti. in d. c. ad audientiam. de homi. & Feli. in d. c. ad abolendam. de hære. in fin. quia solum inquisitori prohibetur, quod nō per se exequatur, quod non facit.

²⁵ AD intelligendum, quomodo quis verbo consulendo incurrat irregularitatem, pono quasdam regulas, quarum prima hæc est. Dans consilium super morte, quando imminet casus de præsenti, & sequitur mors, vel mutilatio, incurrit irregularitatem. ca. si quis viduam. d. 50. & Hosti. in d. c. ex literis. Si verò præsentialiter casus non imminet, & dolose non cōsulit, non incurrat, vt dictum est suprā. §. 18. & 19.

²⁶ SECUNDA regula. Dans consiliū dolose, scilicet vt sequatur mors mediata, vel immediata, si sequatur effectus, fit irregularis, quia est causa homicidij, per d. c. si quis viduam, vt si quis doceat modum venerandi Titium, credens quod hoc modo interficiet Socratem, & sequatur actus. licet causa mortis non sit immediata, quia tamen intendit, incidit in poenam hanc.

²⁷ TERTIA regula. Dans consilium non dolose de causa mortis mediata, & est verisimile quod debeat sequi, est irregularis, quia hoc debebat cogitare, ideo fuit in causa omissionis, secus si non erat verisimile debere sequi, etiam si præsentialiter imminabat, quia tunc non tenebatur cogitare, quod nō erat verisimile casurum, vt si consulat debere aggredi bellum vel simile.

²⁸ QUARTA regula. Dans consiliū etiam non dolosum de causa mortis præsentialiter, & immediate imminetis, extra ea, quæ sunt ex causa fidei, est

est irregularis, secundum Innocent. in d. c. ad audientiam. & Arch. Floren. 3. par. tit. 24. §. 1. & capit. pro membris. 23. quæst. 3.

2° QVINTA regula. Dans cōsiliū Petro vt occidat Ioan. & dū vult hoc agere, occiditur à Ioan. est irregularis, secundum Pan. in d. c. ad audientiam. quia dabat operam rei illicitæ, & Ioan. And. in cap. fin. de homi. lib. 6. Debit enim illud præcogitare, & quia non præcogitauit, fuit in causa omissionis, ideo incidit.

3° SEXTA regula. Consulens alicui, vt exponat se periculo, ex quo verissimiliter potest sequi mors, si sequitur, fit irregularis, secundum Innoc. & Host. debebat enim hoc cogitare: secus si nō erat verissimile. Pro fide tamen Christi, & ecclesia, potest dari tale cōsiliū, vt quis exponat se morti, sicut fecerūt martyres, secundum eisdem. & 23. quæst. 3. can. pro membris. & Felin. in cap. sicut dignum. de homi. tertia col. circa finem. Et pro hac causa excusantur inquisitores, tradentes brachio seculari hæreticos, quos credūt pro certo morituros, secundum eundem in c. ad abolendam. de hære. in final. & instant apud iudicem.

3¹ SVADENS alicui ne opem ferat occidendo, quem volebat adiuvare, si hoc facit mente corrupta, & ille occidatur, est suadens irregularis: secus si hoc facit, ne adiuvando ipse occidatur, vt solent facere parentes erga filios, & amicos, secundum Arch. Flor. 3. part. tit. 29. cap. 2. §. 1. quia mentem corruptam non habuit, neque dabat operam rei illicitæ.

3² CONSULENS volenti fugere vt remaneat, sperans componere pacem bono animo, & non timens verissimiliter de morte, si casu occidatur, cōsulens nō erit irregularis, quia dedit operam rei licitæ, & non fuit in culpa commissionis, nec omissionis: secus si hoc malo animo fecit, vel erat verissimile de occasione.

3³ CLAMANS contra latronem, ex quo clamore latro occiditur, fit irregularis, secundum Pan. in c. significasti, cl. c.

de homi. etiam quod nō habuerit animum, vt occideretur: tamen erat verissimile, quod ex tali clamore caperetur, & occideretur, hoc enim debuit cogitare. Si verò non habuit animum vt occideretur, & clamauit, quia latro, vel alius volebant ipsum occidere, etiā q̄ verissimiliter posset suspicari mortem eius, non incidit. Licet enim vim vi repellere cum debito moderamine, vt infra §. 41.

3⁴ ASSOCIANS volentem facere homicidium, vt defendat eum, si opus erit, etiam quod dissuadeat homicidium, fit irregularis, si sequitur mors, secundum Hosti. & facit cap. hæreticus, de cle. pug. in duel. nam ex eius associatione factus est homicida animosior, & sic cooperatus est mortui. Unde omnes de familia prætoris associantes decapitandum, fiunt irregulares, vt diximus.

3⁵ VOCANS aliquos ad defensionem sui iuris, vel suarum rerum, non intendens mortem, vel quia non verissimiliter sequitur mors, si ex hoc aliquis moriatur, non erit irregularis, dabat enim operam rei licitæ: sed si intendebat mortem, vel verissimiliter timebatur de morte, erit irregularis, vel ex eo, quod dabat operam rei illicitæ intendens mortem, vel ex eo, quod non cogitavit de morte, quæ verissimiliter poterat sequi c. de occidendis. 23. q. 1. & q. 3. c. Maximianus.

3⁶ DICENS ducentibus latronem, claudite eius ne clamet, & cauere ne auferatur, si latro moriatur, erit irregularis, quia consuluit ducentibus, secundum Arch. Flor. 3. part. tit. 29. cap. 1. in fine, & Rosel ver. irregularitas pri. §. 5. Quod verum est, si alias mors eius fuisset impedita, nō aliter. Sil. ver. homicidium. 3. q. 7. §. 5.

3⁷ REVELANS aliquem iudici querenti eum ad mortem iustam, vel iniustam, etiam, quod hoc faciat timore cadente in constantem virum, est irregularis, quia in d. cle. vnica. solum dicitur de occidente inuadente se: qui timor cadens in constantem, non excusat ab irregularitate, quæ nō est periculum.

eatum, licet excuset quandoq; à peccato, ideo etiam si reuelat vt morte euadat, incurrat. Idem tenet Tab. verb. irregularitas. 2. §. 22.

38 **N**ON reuelans homicidium perpetrandum, non fit irregularis, etiam quod sequatur mors: quia ex hoc nihil operatur ad homicidium, licet peccet non impediendo, cum possit bono modo. Et Pan. & Ioan. Andr. in cap. Petrus de homi. solum in hoc casu loquuntur de homicidio, non autem de irregularitate, nec in iure exprimitur hoc.

39 **R**EVELANS aliquam proditorem, & non potens aliter facere quin reuelet proditorem, præmissa protestatione, vt supra dictum est, §. 21. nulla incurrat irregularitatem, quia si pro recuperatione rerum hoc potest fieri, multo magis pro salute patriæ, vel corporali, vel spirituali.

40 **P**OSSVNT prælati pro defensione rerum ecclesiæ iusta vocare brachium seculare, & hortari ad defensionem, non autem ad occisionem, vel mutilationem cum protestatione, q; non querunt penam sanguinis, sed tantum liberationem rerum ecclesiasticarum, vel terrarum occupatarum ab infidelibus, & huiusmodi: & licet multi occidantur, non tamē sunt irregulares. cap. de occidendis. 2. 3. quæst. 5. & quæst. 8. cap. scire. & capit. igitur.

41 **O**CCIDENS alium se defendendo cum moderamine, vel defendendo necessaria ad propriam vitam, eadem ratione non fit irregularis, quando scilicet non potest aliter euadere, & inuaditur in cle. vnica. de homi. Secus si potuit euadere: quia occidendo, vel mutilando incidit. Sed si potuit euadere solum mutilando, & occidit, non fit irregularis, secundum Card. in d. cle. quia quantum ad irregularitatem, homicidium, & mutilatio currunt de pari. Occidens verò pro defensione rerum, vel pro recuperatione, etiam cum moderamine, fit irregularis, secundum Pan. in cap. significasti. el. 2. de homi. etiam pro defensione alterius. An autem hæc liceant sine peccato, supra,

Homicidium. §. 3. & Caic. secunda secundæ. q. 64. a. 7. quia quis plus rerum suarum curam tenetur habere, quam vitæ proximi.

42 **S**I Titius inueniatur cum vxore Petri, & inuasus à Petro defendendo se Titius interficiat Petrum, etiam cum moderamine, secundum Asten. Titius fit irregularis, quia dabat operam rei illicitæ, ideo incidit iuxta supradicta. Alij dicunt quod non, quia aliter non poterat euadere, & sic ius disponit. Et hanc tene opinionem, nam irregularitas non respicit peccatum, nec meritum: cum & sine peccato possit incurrere per occisionem, & occidendo potest quis peccare, & non incurrere.

43 **S**ED si fuga alicui sit vituperosa, & propter hoc inuasus potens fugere non fugit, sed defendendo occidit inuasorem, secundum Pet. de Ancha. quem sequitur Arch. Florent. non euadit irregularitatem, licet Zin. dicat quod euadit: sed primum est melius, & tutius, licet sic sine peccato possit illum occidere.

44 **S**I Plato insequatur Ciceronem, & Cicero timens de graui malo fugiat, ex qua fuga cadens in puteum vel flumen, moritur, Plato fit irregularis: secundum Arch. Florent. 3. parte, supra. dabat enim operam rei illicitæ, & de hoc debebat aduertere. Si verò iniequebatur causa ludi non prohiberi, & sine signis magnæ offensionis, aduertens etiam quæ verisimiliter poterant accidere, non fit irregularis. Vide Panormitan. in cap. exhibita. de homi. secus si noxius, & indiscretus fuisset ludus.

45 **C**LERICVS iniuste rixans cum aliquo, si superueniant amici eius, & interficiant tixentem, fit irregularis. cap. Petrus. de homi. & secundum Panormita. ibi. dabat enim operam rei illicitæ: secus si iuste rixabatur: quia factum aliorum non debet sibi tunc imputari. in cap. significasti. el. 2. eod. & limitat etiam Hostien. in cap. ad audientiam. eod. si non prohibuit quantum potuit: quia tunc videretur esse in culpa, & intendere homicidium. Secus

Secus

Secus si illius clerici superuenissent ini-
mici, & aliquem interfecerunt de par-
te dicti clerici: secundum Panormi. in
d. c. Petrus.

46 PATER, mater, vel magister, ver-
berantes pueros discrete, pro corre-
ptione, aduertentes, quæ prudens ad-
uerteret, videlicet ne percutiant for-
titer super caput, vel cum corrigia ha-
bente gladium, vel fibulam ferream
magnam, & huiusmodi, si ex tali ver-
bere puer moritur, non sunt irregula-
res: quia non dant operam rei illicitæ,
nec intendunt mortem, nec sunt in
culpa omissionis, vel commissionis. Si
verò dabant operam rei illicitæ, & per-
cusserunt non letaliter: sed propter eo-
rum incuriam mortuus est filius, vel
alius, fiunt irregulares. ar. in d. cap. Pe-
trus. Idem dic si conualuit, & post re-
ciduauit, & mortuus est, etiam ex im-
peritia medici, vulnerator fit irregula-
ris. ar. in d. cap. Petrus. Fecit enim ali-
quid ad mortem, & fuit in culpa, dās
operam rei illicitæ, quādo vulnerauit.
Facit gloss. in d. cap. presbyterum &
Arch. Flor. suprā.

47 Si infirmus moriatur sub manu
medici, medicus propter hoc non est
irregularis, dummodò hoc officium
non sit ei prohibitum, & sit peritus in
arte, & exhibuerit omnem diligentiam
artis, & informauerit infirmum de
his, quæ sunt ei contraria, & huiusmo-
di. Pad. in c. tua nos. eod. aliās incidit.
capi. ad aures. de ætat. & qual. Nota,
quod clericis etiam in minoribus exi-
stentibus: secundum Panorm. in capi. sen-
tentiam. ne cleric. vel monach. & reli-
giosis, ars chirurgiæ prohibetur. in d.
capi. sententiam. & capitulo, cum ma-
gno. ne cleri. vel monac. Ideò si exer-
cent illā, quæ adustionem, vel incisionem
adducit, & sequatur mors: etiā,
quod ex pietate faciant, & diligenter
faciant, efficiuntur irregulares. in d.
capi. tua nos. quia eis phibetur. Qui-
dam addunt, quando probabiliter cre-
dunt mortem ex illo vulnere, vel adu-
sione secutam.

48 SERVIENS infirmo, & dās quæ
ei scit prohibita à medico, ex quibus

sequitur mors, vel acceleratio mortis,
fit irregularis: vt nota in dict. cap. tua
nos. Secus autem quando dat nō pro-
hibita, bona animo, credens prodesse,
& non est verisimile quod debeat hoc
nocere: quia non incidit. Si autem fuit
negligens in hoc, & poterat aduerte-
re, & consulere, an hæc deberent no-
cere, & non fecit, & est certum, quod
propter hoc mortuus est, vel mors ac-
celerata, fit irregularis: quia fuit in
culpa omissionis. Si autem nō est cer-
tum propter hoc de morte, vel accele-
ratione mortis, non debet (vt ita lo-
quar) scrupulizare, nec credere quod
sit propter hoc mortuus: secundū Ar-
chi. Florent. suprā. Quod si custos di-
misit infirmum: quia voluit ludere,
vel dormire, vel nugari, & infirmus ex
hoc mortuus est, vt quia propter phre-
nesim se interfecit, vel cecidit. Simili-
ter vertens infirmū ex quo anhelitus
intercipitur, vel apostema frangitur,
& moritur, fit irregularis. Debebat e-
nim cautē aduerteere ea, quæ verisimi-
liter poterant euenire, & non fecit.

49 DICENS, vel faciens aliquid ex
quo mors acceleratur, vt cum dicit,
extende caput in cipo, vel signum facit
carnifici vt incidat funem, & similia,
fit irregularis d. 50. cap. si quis viduū,
& Archi. Florent.

50 QUANDO autem propter abor-
sum quis fit irregularis, patebit facile
per regulas supra positas: ideò non po-
no casus singulares, qui in infinitum
possunt multiplicari. Aduerte tamen
quod non est quis irregularis propter
abortum, nisi fœtus sit formatus ani-
ma rationali: tunc enim verè est ho-
micidium, & quod dederit operā rei
illicitæ, vel nō adhibuerit debitam di-
ligentiam: secundum Thom. secunda
secundæ quæst. 68. arg. 8. & quod sit
causa immediata: secundum Panorm.
in capitu. de cætero. eod. quando scili-
cet non querit homicidium: secun-
dum Ar. Florent. quia tunc etiam de
mediata intelligitur: vide Pan. in cap.
sicut de hom. ibi. multi casus, &c.

51 SIMILITER de pueris suffocatis
in lecto, rege te secundū regulas supe-
rius

ris datas. Nam qui tenent tales pueros in lecto, offerunt se periculo suffocationis: idē mortaliter peccant. Si verō hoc faciant cū debitis circumspectiōis & diligētia: vt quia lectus amplius est, & ex vna parte puer potest collocari, & ex alia nutrix, quæ consuevit semper stare sicut se ponit in lecto, vel quia hoc facit: quia extrā non vult quiescere puer, vel moteretur frigore sicut quando pauperculæ indigent pannis, vel ponant aliquid inter se puerum, vel alium bonam modum tenent, & non est prohibitio Episcopi: tunc non videntur mortaliter agere: quia non se exponunt periculo, &c. consuluisti. 2. q. 1. non præcipit, sed tantū hortatur parentes, ne infantes teneant in lecto, & sic etiam quōd casus occurreret, non essent irregulares: quia neque dant operam rei illicitæ, neque sunt in culpa omissionis, cūm prudenter omnia egerint.

52 DAns poculum amatorū, ex quo sequitur abortus, licet non intendat, sit irregularis, si foetus erat formatus: quia dedit operam rei illicitæ, vt not. Panor. in ca. si aliquis. eo. In finitū casus particulares possent formari: sed per regulas datas facili videbis, quando quis incurrit, & quando non. Ideo illas bene munda memoria.

53 PRo irregularitate, quæ incurritur ex homicidio, vel mutilatione in bello, notanda sunt quædam conclusiones, quarum prima est. Clericus existens in quocunque bello, repellens vim vi cum moderatione inculpatæ tutelæ, si occidat, non sit irregularis. clement. vnica. de homici. & ca. ius gentium. d. 7. Secunda conclusio. Clericus existens in bello iusto de licentia Papæ experimentis, (quod possit indifferenter pugnare, etiam occidendo) non sit irregularis. videtur enim quod Papa auferat hanc penam dando licentiam, quod potest cū sit de iure positiuo, & hoc probatur per d. clem. vnica.

54 TERTIA conclusio, Clericus in bello iusto vtens armis, vel præstans

auxilium, consilium, vel fauorem, incutiēdo timorem aduersariis: si de aduersariis quis occidatur, sit irregularis. capit. si quis viduā. d. 50. non autē si ex parte sua aliquis occidatur: quia nō adiuuit aliquo modo, nisi aliud interueniat. Pa. in c. petitio. de homi.

55 QVARTA conclusio, Clericus existens in bello iusto (vt pro defensione patriæ, oppressorū vel contra prædones) cum armis defensionis, hortans bellantes, & intercedens pro eis orationibus, dum modō non occidat, vulneret, vel mutilet, non sit irregularis: quia non occidit, non mutilauit, nec vulnerauit, nec dedit operam rei illicitæ: quia ei prædicta permittuntur. vt not. Panor. in d. cap. petitio. Innoc. tamen dicit, quod non debent hortari vt pugnent, dum actu pugnat: quia ad mortem viderentur hortari, quod non licet, & si per se pugnent & occidant, efficiuntur irregulares, quod hoc eis prohibetur: vt in capitul. prædem. 23. q. 7. si tamen pugnent, & non occidant, vel mutilent, non sunt irregulares. in dict. cap. petitio. etiam quod ibi aliqui occidantur, & certū sit quod ipsi non occiderunt.

56 CLERICVS existens quocunque bello, vt pugnet cū armis offensilibus, si aliquem occidat, sit irregularis: quia dat operam rei illicitæ, cū sibi prohibeatur ratione ordinis. can. clericus. 23. q. 8.

57 S i in bello iusto, in quo pugnauit clericus cum armis offensilibus, sunt aliqui occisi. & dubitat clericus an ipse occiderit aliquem, & sibi magis videtur quod sic, censendus est irregularis. c. præsentium. de cler. percu. & in d. ca. petitio. aliter non, nisi alij scirent pro certo ipsum occidisse. Si autē dubium manet, tutior pars eligatur. arg. in d. c. petitio. Si verō in eodē bello cum dictis armis vulnerauit aliquem animo occidendi, qui postmodū ab alio fuit occisus, est irregularis. capit. significasti de homi. Quod si non habebat animum occidendi, & vulnus non erat mortale, & poterat ab alijs discerni, non est irregularis. per d. cap.

A

signif

significasti e. petio. & Pan. ibi. occi-
dens vero clericus pro defensione re-
rum suarū, est irregularis. ca. suscepi-
mus. de homi. vt supra dictū est, §. 41.
52 CLERICVS vadens ad bellum,
etiam iniustū, bono fine, vt causa pa-
cificandi, si ex eius aduētu inimici ter-
reantur, & occidentur quidam, & alij
fiāt animosiores nō est irregularis, se-
cundum Pan. & Inno. in d. ca. petio.
53 CLERICVS mutuās arma offen-
sua etiā in bello iusto dū astupugnāt
si ex hoc sequitur mors, est irregula-
ris in d. c. si quis viduā. non autē si an-
te congressum pugnae iustae, vel si mu-
tuat tantū pro defensione sui in bello
iusto secundū Ho. vel si mutuatur eo ca-
su, quo potest occidere, vt supra di-
ctum est, capitu. si. de homici. Et no-
mine armorum intellige etiā lapides,
fustes ff. de verb. signific. l. armorum,
scilicet pro machinis, non pro lapidi-
bus, ex quibus fiunt domus, loricae,
scuta, arcus, sagittae, gladij magni, &
forte posset dici omne illud, quod co-
muniter est pro vsu offendendi, vel
defendendi se, & non pro alio vsu, &
hæc prohibentur infidelibus portari:
sive intensione offendendi, sive nomi-
secundum Panor. in ca. ita quoniam.
de iudæ. & Sa. Aliqui tenēt, quod in-
currit, siue bellum sit iustum, siue iniu-
stum. Sil. ver. bellum. 3. q. 6. §. 5.
60 INTERFICIENS aliquē, etiā
sine vulnere: vt veneno, vel aliter, est
irregularis, si voluntariē fiat, & non
debet promoueri, & si promouus est,
in perpetuum deponi. c. sicut dignum.
de hom. etiam si sit occultum, siue in-
terficiat Christianum, siue infidelem.
d. 50. c. clericum. nec potest ministrare
in ordine suo. cap. fin. de tempo. or.
nec excusatur si faciat hoc de præce-
pro iudicis, etiam iustē. 13. q. 5. c. cum
miles.
61 PORTANTES ligna ad combu-
rendum hereticum, si operata sunt ad
mortem, sunt irregulares: secundum
Arch. Flor. 3. par. supra. Secus si non
sunt cooperata: quia iā erat mortuus,
vel aliter, & si sit dubium, non debet
ministrare sine dispensatione, nec pro-

moueri. c. hi qui. d. 30. ca. ad audientia
de homi.

62 FACIENS aliquid, ad quod se-
quitur mors immediatē, est irregula-
ris, vt aptantes cipū, manarā, portantes
scalam, funem, & huiusmodi, ad hūc
finem. in d. c. si quis viduam. quia dāt
causam immediatam ad mortem: se-
cus quanto facerent propter aliam
causam, & aliquis alius vritur chorda
quam portauit pro ligandis lignis, ad
suspendendum furem. 23. q. 5. c. de oc-
cidendis. supra §. 49.

63 Si quis ex impatientia, vel zelo ca-
stratis, amputat sibi membrum, est
irregularis capite: si quis partem. d. 35.
si tamen membrum sit principale, se-
cundum Card. in cle. furiosus. de ho-
mi. Nam membrum dicitur, quod
habet officium separatum, & distin-
ctum ab alijs, vt oculus capiti si Evan-
gelica d. 35. digitus autem non est
membrum, sed pars est. text. c. singu-
la. d. 89. ideo per incisionē digiti non
incurritur, bene si manus, vel pes ab-
scindatur: dummodō non fiat causa
medicaminis. Ex sola autem sanguinis
effusione, etiam multa, non incurritur.

64 QV non mutilat, sed membrum
reddit inutile totaliter, vel hominem
totaliter deformatum, quod ad diui-
na exequenda est inhabilis, an sit irre-
gularis, sunt opiniones contrariæ.
Quidam dicunt quod incurrit, quia
idem est reddere membrum totali-
ter inutile, & mutilare. Et hanc par-
tem videtur tenere Pan. in cap. cum
illorum. de sent. excomm. Contrarium
autem videtur tenere idem in
c. 1. qui cler. vel vouen. videlicet quod
non incurrat. Et hanc opinionem te-
nerem, quia dicit clement. vnic. men-
tionem facit de mutilatione tantum,
nec debet extendi cū sit poena: nec
est idem abscindere totaliter, red-
dere mēbrum inutile, sed maius est,
quia membrum inutile saltem facit
ad decorem aliquid. Neque ex defor-
mitate facta, sit irregularis, quia non
est expressum in iure. Vide tamen si
non placet hoc, Tab. verb. irregulari-

ritas. 3. §. 2. 6. Sil. verb. homicidium. 3. q. 3. Angel. verb. homicidium. 5. §. 5. Rosel. homicidium. 4. §. 19.

⁶⁵ De irregularitate, quæ contrahitur ex indebita celebratione, vel executione ordinum, sunt multi casus breuiter decisi, & primus est iste. Laicus, siue secularis, siue religiosus, sacrae mentis, qui celebrat cum apparatus alicuius ordinis sacri, secundum Archid. Floren. exequendo actum alicuius ordinis, videtur quod sit irregularis, quamuis hoc sit rigorosum, & hoc tenet Cald. c. 2. de cleri excommuni. mini. nec cum tali, vt possit promoueri, alius quam Papa potest dispensare, sicut & cum ordinato suspensio. Dicitur tamen lib. 3. tit. 8. dicitur laicos propter hoc irregularitatem non incurrere, sed aliter puniri, si contrafaciant, per d. c. 2. & hoc videtur verius, quia magis consonum. c. 1. de cleri. non ord. & d. c. 2. Concordat Rosel. verb. irregularitas. 1. in princip. & Angel. verb. irregularitas, primo. §. 39. & hoc sequendum est cum simus in penis.

⁶⁶ CLERICVS celebrans in ordine quem non habet, sacro tamen, sit irregularis, si hoc agit tanquam vtens officio suo: potest tamen non subdiaconus cantare epistolam cum tunica, sine tamen manipulo, quia hæc est vestis propria subdiaconi, secundum Petr. de Palu. in 4. sententiar. vt monialis legit euangelium. Si autem cantat cum manipulo, vel portigit calicem, sit irregularis: secundum eandem Petr. supra. De alijs autem ordinibus sacris non est dubium quin incuratur irregularitas. No. tamē quod ubi nō esset cōsuetudo, quod nō subdiaconus cāter epistolam, secus esset, vt quidam dicunt: verius tamen est, quod non incurrat, nisi hoc faciat vt subdiaconus. Item dic de alijs ordinibus inferioribus, quia qui exercent vt habentes, & non habent, incurrunt: secus si de hoc non cogitant, vel ignorant faciant, credentes se esse ordinatos, & non sunt, vel si iocose exercent, licet peccent, non tamen, effici-

ciuntur irregulares. cap. illa. 15. quæstion. 1. Et cum talibus, vt ad maiores ordines ascendant, solus Papa dispensat, secundum Panormit. cap. quanto. de consuet. licet Bern. in. capit. ex literis. de cler. non ordi. ministran. dicat, quod etiam episcopus potest. In suscepris verò bene potest Episcopus.

⁶⁷ Si quis celebrat antequam suppleatur in accepto ordine, in quo dinisum est aliquod, quod non est de substantia ordinis, & hoc est clarum, licet peccet administrando in tali ordine, vt in cap. 1. de sacram. non recte. non tamen incurrit irregularitatem. Facit quod not. Panormit. cap. si celebrat. de cle. excommuni. mini.

⁶⁸ ORDINATVS per saltum, si administrat in ordine superiori, secundum Hosti. in summa, incurrit irregularitatem, & solus Papa dispensat. Archid. in can. sollicitudo d. 52. tenet quod est suspendendus, non tamen sit irregularis, quod verius est, per d. c. si celebrat. Si verò administrat in ordine non habito, dic vt supra. vide infra. §. 73.

⁶⁹ Qui eadem die suscipit aliquem ordinem minorem, cum aliquo sacro, vel duos sacros, etiam si faciat vna die fidei, scilicet continuando ieiunium sabbati, & c. ca. literas de tempo ordinis est irregularis, siue suspensus. Similiter si accipit ordinem furtiue. Potest episcopus cum eo dispensare, vt in ordinibus non surreptitiue susceptis, possit nihil trahere, dummodò non fuerit ei prohibitum sic ordinari sub pena excommunicationis latae sententiae, quia tunc non posset. In ordine autem sic suscepto, vel ad maiores, solus Papa potest, secundum Ioan. And. vt videtur sequi Panorm. in c. 1. de eo qui furtiue re. ordi. Si tamen hic intraret religionem, posset episcopus, vel suus abbas dispensare.

⁷⁰ EXCOMMUNICATVS maior excommunicatione si celebrat in ordine sacro, vel si non excommunicatus celebrat, vel exercet suum officium in loco interdicto à iure, vel ab homine, est irregularis, & solus Papa dispensat.

A 2

fat. in 6. de sentent. excommu. capit. is qui. Si autem ministrat in minoribus, vel cantat epistolam, non ut vires ordi- ne, sed ut secularis merus, secundum Gulielm. non incurrit, secus si ut vtens officio suo, ut supra dictum est, secundum Hostien. Sed Panor. in ca- pit. 2. de cler. excom. ministr. videtur oppositum tenere. Tab. ver. irregulari- tas. 4. §. 3. conclusio 6.

71 CLERICVS suspensus strictè, vide licet quò ad se, & quò ad alios, ab ho- mine, seu iudice, vel canone celebrans scilicet, vel ex ignorantia crassa, siue sit suspensus simpliciter, siue ad tem- pus, siue ratione criminis, siue defe- ctus, siue ratione infamiae, durante suspensione, sit irregularis, dispensan- dus per solum Papam. argu. 2. quæst. 3. canon. si quis presbyter. & cap. me- dicinalis. de sentent. excommu. libro sexta.

72 CLERICVS suspensus à canone simpliciter ratione criminis, celebra- do sit irregularis, per can. si quis epis- copus. 2. quæst. 3. Si verò est suspensus ad tempus determinatum, etiam cele- brando sit irregularis. Si ad tempus indeterminatum cum conditione do- nec satisfaciatur, si ante absolutionem celebret, sit irregularis, quia in hoc factum iudicis est necessarium, ut dic- cit Cald. in cap. cum bonæ. de ætat. & qualita. licet quidam contrarium di- cant. Si autem cum conditione donec poeniteat, ut in cap. officij. de electio- ne æquum est tenere, quod celebra- do interim non fiat irregularis, quia talis suspensio videtur esse Dei, ad quam nihil superaddit canon: ideo li- cendum est de ea, sicut de suspensio- ne Dei tantum, quam Deus qui nouit punit.

73 CLERICVS suspensus à canone ratione defectus ordinis, ut quia per saltum promotus est, si ministrat in or- dine omisso antequam illum recipiat, est irregularis: non autem ministran- do in ordine, quem habet etiam per saltum, ut supra. §. 68. per c. sollicitu- do. distin. 52. Aliqui autem dicunt ut Sil. ver. irregularitas §. 11. quòd de

rigore iuris est etiam irregularis mi- nistrando in ordine quem habuit per saltum, quia talis est suspensus, per d. cap. sollicitudo. Propter alios autem defectus, ut quando clericus est biga- mus, illegitimus, corpore viciatus, or- dinatus ante legitimam ætatem, vel à non suo episcopo, secundum om- nes docto. celebrando non sit irregu- laris, quia hoc non est expressum in iure. & licet talis indigeat dispensa- tione, non tamen propter irregulari- tatem, sed propter alios defectus. dist. 56. ca. apostolica. in quo non fit men- tio de irregularitate. Not tamen quod si ordinato ante legitimam ætatem interdicitur à suo iudice executio il- lius ordinis, & exequatur, est irregu- laris, aliàs non secundum Arch. Flor. tertia part. tit. 29.

74 CLERICVS suspensus à canone ratione infamiae, celebrando non sit regularis: non enim est iure cautum. Idem si ratione scandali est suspen- sus. Quomodo autem clericus publi- cus fornicator sit suspensus, & cele- brando fiat irregularis, supra, Cleri- cus. §. 13. qui clericus quauis post po- nitentiam possit absolui ab Episco- po, ut dicit Arch. Flo. Ab irregulari- tate tamen, quam celebrando contra- xit, Papa solus dispensat, in capitu. ve- stra. de cohab. cleri. & muli. & Panor. ibi. capi. tua. eod. titulu. & quauis ali- qui dicant quòd requiritur monito- rium, tamen d. Anto. & Panor. in d. c. tua. tenent contrarium, & debet re- stringi solum ad clericos sacerdotes, & fornicarios tantum & non aliter criminosos, quia dictum cap. vestra. loquitur tantum de sacerdote & con- cubinario, & sic dicit ibi, in d. cap. ve- stra. Pan. quauis aliqui extendant ad omnem clericum, & omnem rea- tum publicum, supra. Clericus. §. 13. infra. §. 82.

75 Ille qui est irregularis tantum, si celebrat, non incurrit nouam irregu- laritatem, quia hoc non est expressum in iure, ideo non debemus pœnas augere.

76 MULIER etiam religiosa non po- test

est effici irregularis utens aliquo officio ordinis, per quam irregularitatem quis prohibetur ordinari, quia non est capax ordinis alicuius.

77 **R E C I P I E N S** ordines etiam minores, in excommunicatione maiori, fit irregularis, & dispensatur per Papam, cap. cum illorum de senten. excomm. Secus in excommunicatione minori. ibi enim distinguitur minime inter ordines maiores, & minores.

78 **R E C I P I E N S** ordines ab episcopo excommunicato, schismatico, haeretico, vel deposito, suspensio, interdicto, vel degradato, non recipit executionem, quia ex quo non habet, dare non potest, & sic dicitur irregularis. arg. 1. quae 1. c. gratia. & si factum est ignoranter, dispensabit episcopus: si scienter, solus Papa. in cap. 1. de ordi. ab episcopo. qui res. nisi sic ordinati fuissent per metum cadentem in constantem vitium: quia secundum Gof. & Host. tunc non indigent dispensatione, vel episcopus poterit dispensare. Si autem talis episcopus est secretus in praedictis censuris, vel toleratus ab ecclesia, potest dare etiam executionem secundum veterem opinionem, & secundum Inno. in c. 1. de schisma. quia dignitas in tolerato non est praescripta, c. nonne. 8. q. 4. hodie tamen ista sunt modificata per concilium Constanti. supra. Absolutio. §. 30. & Excommunicationio. §. 50. & iuxta illum modificationem procedere.

79 **R E C I P I E N S** sacros ordines sciatur ab episcopo, qui renuntiavit loco, & dignitati, vel ex ignorantia crassa, non recipit executionem ordinis, & sic est irregularis, & a Papa solo recipit dispensationem, si ex ignorantia non crassa, episcopus dispensare potest. capitul. primo. de ordi. ab episcopo. qui res. Secus autem esset si tantum loco, & non dignitati renuntiasset: quamvis aliqui aliter dicunt, sed ex dicto capitulo 1. nisi hoc quod dictum est, potest elici: quia si renuntiavit loco tantum ad hoc est episcopus, & ordinatus ab eo sine licentia proprii episcopi, non est magis irregularis, quam qui or-

dinatur a non suo episcopo, qui non est irregularis, ut immediate dicam. Contra hoc tenet Sil. irregularitas. §. 8. & Ang. ver. irregularitas. 1. §. 31.

Tab. contrarium habet, in verb. irregularitas. 4. §. 6.

80 **R E C I P I E N S** ordines ab episcopo non suo, sine licentia proprii episcopi, non est ipso iure irregularis, sed suspendendus per capitul. translationem. de tempor. ordi. & secundum d. Anton. ibi, & si sic ordinatus antequam suspendatur celebret, non fit irregularis, secundum Hostien. & Gul. licet graviter peccet, antequam suus praelatus habeat ratam talem ordinationem. not. in cap. eos de tempor. ordi. libro sexto. fallit hoc, quando suus episcopus est manifeste suspensus, quia tunc sine eius licentia potest ab alienis vicinis episcopis ordinari. in dict. c. eos. supra. §. 73.

81 **V L T R A M O N T A N U S** quicumque recipiens quemcunque ordinem sine licentia sui praelati, ab Episcopo citramontano, hoc est Italico, ipso iure est suspensus: & si celebrat, fit irregularis, nec a tali suspensione absolvi potest, nisi per Papam. capit. 1. de tempo. ordin. libr. 6. secundum communem opinionem. in d. c. 1. Non autem haec poena locum habet in Italico, ab vlttramontano ordinato ut tenet gloss. ibi. nec in existentibus intra montes, si ab Italico ordinentur, ut ibi not. Licentiam autem hanc accipiendi ordines ab alieno episcopo, dat vel episcopus, de cuius diocesi est oriundus, vel in cuius diocesi habet beneficium ecclesiasticum, vel domicilium ordinandus, licet non sit inde oriundus, & episcopo absente, eius vicarius generalis in spiritualibus, vel capitulum sede vacante: non alij episcopi officiales, etiam archidiaconus. capitul. significati. de offic. archidi. neque alij praelati religiosi, nisi sint per Papam privilegiati, secundum Ioannem Andr. vel ex praescripta consuetudine. Et episcopi ad quos ordinandi mittuntur, possunt eos absolvere, & dispensare, sicut proprius praelatus.

tus, quia omnia videntur concessa, si-
ne quibus ordinatio non potest fieri.
capit. praterea. de offic. deleg. Con-
cordat. Sil. verb. irregularitas. §. nono.
in fine.

⁸² **R**ECIPIENS ordines extra tempo-
ra statuta, secundum d. Anton. in ca. li-
teras. de tempot. ordi. est ipso iure sus-
pensus, & ordinans suspendendus
est, & hoc verius. vt per c. 2. de temp.
or. patet licet Inno. & Hosti. credant,
quod taliter ordinatus, ab ordine sus-
cepto nō sit suspensus, sed suspenden-
dus. ar. in d. c. literas, sed primū tene.
Episcopus tamen potest dispensare in
ordine suscepto, vt ministret, & cōsul-
tationi. de temp. or. non autē in susci-
piendis alijs ordinibus, secundum Rod.
quia ibi fit mentio tantū de susceptis.
Nec hoc potest episcopus, qui ordi-
nauit secundū d. An. in d. c. consulta-
tioni, sed eius successor. Hodie autem
recipiēs ordines sacros extra tempora,
vel ante ætatem, aut sine literis dimis-
sorijs, est ipso iure suspensus, & celebrā-
do fit irregularis, a solo Papa absol-
uendus, & potest ipso iure beneficijs
priuari, per extrau. Pij. II. quæ inci-
pit. Cū ex sac. renouatam per regu-
las cancellariæ Inno. V III. Alex. V I.
quibus stādū est, vt in c. 1. & 2. d. 40.
vt refert Sil. irregularitas. §. 10. no. ta-
men quod iste extrauagātes, non sunt
in practica, ideō, & c. vide suprā. §. 73.
de eo qui ante legitimam ætatem est
ordinatus: quia oppositum diximus,
vide etiā suprā Actas. §. 1. sic & Tabu.
scribit. verb. irregularitas. 4. §. 6. Reci-
piens beneficiū de manu laici est in-
ligibilis, suprā. Beneficiū. §. 13.

⁸³ **A**POSTATA ab fide sunt irregu-
lares, per capp. resbyteros. d. 50. si sunt
sacerdotes, qui iusto timore apostata-
runt, a solo Papa dispensantur, alij au-
tem ab Episcopo. Si verō voluntariē
absque timore, a Papa tantūm dispen-
santur. d. c. presbyteros. Puniēdi sunt
tamen heretici: secundum Hostien. in
c. 1. de apost. & Inno.

⁸⁴ **I**NCURRITVR etiā irregula-
ritas per reiterationē sacramentorum
imprimentiū characterē, tam in dāte,

quām in recipiente. d. 68. c. 1. quia vi-
dentur Christum bis crucifigere. de
consecr. dist. 4. cap. qui bis. si hoc faciant
scientes. Et hac conclusio est Archid.
in d. capi. qui bis. quod intelligitur de
omnibus imprimentiū characte-
tem, & nisi per Papam possunt dis-
pensari. Qui autem hoc faciunt igno-
rantia probabili, per Episcopum pos-
sunt dispensari. Quidam verō intelli-
gunt tantū de baptismo, & hoc vi-
detur probabilius: quia de alijs non
est expressum: vt in c. 2. de apo. & d. c.
qui bis. Et licet in d. c. 1. d. 68. de alijs
fiat mentio, non tamen fit mentio ibi
de irregularitate, & hoc tenet Hosti.
& quod reiterantes ignorantia facti,
excusantur, non autem ignorantia iu-
ris. Et hoc dictum Hosti. videtur me-
lius, & probabile valde: secundum gl.
in dict. capit. qui bis. cū pena non
debeant vltra quod scriptum est, ex-
tendi.

⁸⁵ **I**RRÉGULARITAS hanc penā
fortitur: quia irregularis ad ordines
promoueri non potest, nec promotus
in eis ministrare, & omnis irregularis
est suspensus, & nō econtra. & in 23.
casibus contrahitur. Primō, per ho-
nucidium: vt supra §. 2. Secundō per
ordines susceptos in excommunicatio-
ne: vt supra §. 77. Tertiō, per plu-
res ordines sacros vna die receptos:
vt supra. §. 69. Quartō, per reitera-
tionem sacramentorum: vt supra. §.
84. Quintō, per apostasiam a fide, su-
prā. §. 81. Sexto, per infamiam, suprā
infamia. §. 4. Septimo, per ordinatio-
nem ab Episcopo excommunicato,
suprā §. 78. Octauo, recipiendo ordi-
nes ab eo, qui renuntiavit, & c. vt su-
prā. §. 79. Nonō, recipiendo ordines
extra tempora, suprā §. 82. Decimō,
ministrando in ordine non habito,
suprā §. 66. Vndecimō, a suspensio,
vel interdicto, ingerente se in diuinis,
suprā §. 71. Duodecimō, propter cri-
men, suprā §. 72. Tertiodecimō, pro-
pter bigamiam, suprā. Bigamia. §. 4.
Quartodecimō, propter matrimo-
nium contractum ab eo, qui est in sa-
cris, & habet votum solenne, siue con-
trahat

trahat cum corrupta, siue cum virgine. c. nuper a nobis. de biga. & capitu. super eo. eo. in glo. & cap. fin. eo. & c. quotquot. 17. q. 1. Sil. ver. bigamia. in princip. Incurratur autem per solennem poenitentiam per canon. ex poenitentibus. d. 50. sed hodie locum non habet secundum Innocent. quia curia non feruat, nec publica poenitentia irregularitatem inducit: Quinto-decimò, per celebrationem in loco interdicto. cap. 15. qui. de. senten. excom. libr. sexto, de quo supra, interdictum. §. 38. & in hoc solus Papa dispensat. Sexto-decimò, propter corporis vitium, supra. corpore vitiat. §. 1. Decimo-septimò, propter illegitimationem. supra, illegitimus. §. 1. Decimo-octauò, per dilationem baptismi in adultis usque ad ætatem. per capitu. si quis. d. 57. quia videtur non voluntate, sed necessitate baptizari: nec ista irregularitas tollitur per baptismum: secundum gloss. ibi quia idem non operatur contrarios effectus. cap. maior. de baptismo. Quomodo possit hic admitti Sil. verb. irregularitas. §. 21. Decimononò, quando religiosus egreditur claustrum ad audiendum physicas scientias, si infra duos menses non reuertitur, & solus Papa dispensat. c. vlt. ne cle. vel mo. supra, excommunicatio. §. 48. Vigestimò, per recursum ad Imperatorem per Episcopum, presbyterum, aut diaconum, sub prætextu iniuste excommunicationis. 11. q. vlt. cap. penult. & cap. si quis. 23. q. vlt. & a solo Papa dispensatur. in dict. cap. penult. Ampliatur etiã hæc irregularitas ad omnes, qui sunt sub ecclesiastica regula, sed non ipso iure: vt in prædictis. Vigesimo-optimò, propter hæresim. cap. verumtamen. 1. questio. 1. Vigesimo-sekundò, propter esse curialem: quia omnes curiales huiusmodi, non possunt promoueri, & quid sit esse curialis: vide Sil. verb. ordo. §. 4. circa fin. Vigesimo-tertio, propter seruitutem. c. legem. d. 53. & c. quicumque. d. 54.

26 N o r. quod differentia est inter excommunicationem, & irregularita-

tem: quia cum quis absoluitur, prius debet absolui ab excommunicatione, quam a peccatis: vt supra dictum est. Absolutio. §. 5. secus est de irregularitate: quia ea dimissa, confessor potest a peccatis absolueret: ideo ad confessio-nes non pertinet irregularitas: quia secundum se peccatum non est, nec includit sicut excommunicatio: quia etiam merendo quis potest effici irregularis. Pertinet tamen respectu clericorum: qui si sunt irregulares, peccant administrando, & celebrando: ideo est etiã vtile confessori scire, quando quis efficitur irregularis, & quomodo.

27 I R R E G V L A R I T A S tribus modis tollitur, baptismo, religionis ingressu, & dispensatione. Primò, per baptismum tollitur omnis irregularitas contracta ante illum peccato: secundò Panormit. in capitul. gaudemus. de diffor. & infamiz, quæ venit ex sequela peccati, & homicidij, siue cum peccato fuerit, siue non. Facit cano. si quis viduam. d. 50. non autem bigamiz, propter defectum sacramenti. cano. acutius. d. 26. & capitu. deinde. nec ex defectu natalium: & hæc est communis opinio supra, Baptismus. §. 71. licet aliqui tenuerint nullam irregularitatem per baptismum tolli.

28 A L I Q V A irregularitas, & non omnis tollitur per religionis ingressum: vt not. gloss. in cap. 1. de apost. ea videlicet, quæ non prouenit ex proprio delicto: vt in capitu. 1. de filiis presby. ita quod talis potest sine alia dispensatione promoueri ad ordines, sed non ad dignitates, siue prælationes: vt in capitul. fin. de filiis presbytero. Panormitan. verò in dict. capitul. 2. dicit, quod tantum eam tollit, de qua in iure est expressum, quod tollat, licet faciliorem dispensationem inducat, quod valde rationabile videbitur in fauore religionis.

29 P E R dispensationem Papæ omnis irregularitas tollitur, cum sit de iure positio. 2. questio. 7. cap. item Daniel. & sic Inno. in c. nisi de renuntia. tenet, & communiter omnes tenent.

A 4 Vide

Vide suprâ, Dispensatio. 3.7.

¹⁰ **F O R M A** consueta dispensandi super irregularitate est talis, vel similis. Ego, dispenso tecum super irregularitate, vel irregularitatibus, quam, vel quas contraxisti, propter talem, & talem causam, vel si contraxisti, quando est dubium.

²¹ **E P I S C O P U S** ordinando eum, cum quo dispensare potest, ipso facto dispensat, si hoc intendit, licet verbis non viatur. Idem dic de Archiepiscopo, & prelato mittente subditos ad ordines.

²² **C V M** homicida casuali potest dispensare Episcopus in ordinibus minoribus tantum, ut not. in capitul. ad audientiam. de homicid. in factis autem solus Papa, & cum difficultate dispensat. in capitul. continebatur. de homi. Cum homicida vero voluntario, etiam sine peccato, nunquam dispensatur in ordine, vel officio. cano. minor. d. 50. nisi per Papam, & difficulter, etiam si sit occultum, ministrare in ordine suo non potest. c. fina. de tempor. or. Episcopus tamen cum tali, in beneficio ne egeat, potest. c. 2. de ele. pu. in. duel. in simplici scilicet beneficio secundum Hosti. quia in curato solus Papa dispensat. argu. in c. fin. de ele. pu. in. duel. & ibi Panormitan. An Papa possit providere, ut sine pena irregularitatis clericus per se exerceat iurisdictionem, seu iustitiam secularem. vide Abb. in capi. clericis. ne cler. vel mo.

I V D Æ V S.

¹ **I V D A I Z A R E** (videlicet seruando sabbatū, vel alias iudæorum ceremonias) est mortale: quia pertinet ad superstitionem falsi cultus diuini: ut dicit Caiet. ibi in summa. Si quis autem seruaret sabbatum, non pro ritu iudæorum, sed alia pia ratione: ut pro reuerentia Virginis mariæ, non peccaret mortaliter.

² **C O N V E R S A R I** eum iudæis, prohibuit in lege canonica. in multis c. de iudæis. & 28. q. 1. capi. nullus. & c. omnes. quantum ad assiduam, & familiarem conuersationem, propter

periculum subuersionis, & in specie in decem casibus prohibitum est. Primo, habitare simul. Secundo, ad eorum conuiuia accedere. Tertio, simul balneari. Quarto, vocare eos pro infirmitate. Quinto, ab eis medicinas recipere. Sexto, nutrire eorum infantes in domibus eorum. Septimo, seruire eis, ut famuli. Octauo, esse eorum seruum. Nono, habere eos officia publica inter Christianos. Decimo, comedere azyma eorum. Et quoniam in multis apposta est pena excommunicationis: vt 1. 3. 4. 5. & vlt. in d. capi. nullus. & 2. dicitur sacrilegium. 6. & 7. committitur prelatis: ut per censuram compellant. 9. quoque excommunicationis ferenda indicitur: ut in c. constituit. 17. q. 4. ideo cautus debet esse confessor, ne de omnibus his æqualiter iudicet.

³ **A N** prædicta possint fieri absque mortali, & consequenter tolerari, est satis ambiguum. Dico tamen, quod illa, quæ quasi continuam conuersationem, & familiaritatem generant, ut cohabitare, & seruire eis domesticè in quouis ministerio, videntur mortalia: quia hæc habent periculum euersionis annexum, & propter hoc facta est inhibicio, & sic contrarietas facit contra finem præcepti, & exponit se periculo infidelitatis, quod sine mortali esse non videtur. Similiter tolerate eos in officiis publicis, mortale videtur: quia hoc derogat dignitati fidei Christianæ, & ob hoc est prohibitum. Item quia per hoc causaretur nimia familiaritas, & consequenter periculum subuersionis: ut supra. Idem dico per comestionem azymorum. Sic enim Christiani se quasi irophanos exhiberent iudæis diuina profitentibus, & nostra abominantibus, & sic videntur mortaliter agere. Item quando contemptus prædicta omnia facerent: quia contemptus ubique damuabilis est, sed cessante periculo subuersionis, & iniuria fidei nostræ, & contemptu, non video mortale, si ex aliqua causa maxime rationabili fiant. Nunc particu-